

Effect of Intranasal Mupirocin in Preventing Post-operative Infection after Open Heart Surgery

Shahriar Alian¹,
Toktam Sadat Valedsaravi²,
Fatemeh Ahangarkani³,
Alireza Davoudi¹,
Narges Najafi¹,
Mohsen Arabi⁴

¹ Associate Professor, Antimicrobial Resistance Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

² Resident of Infectious Diseases, Antimicrobial Resistance Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

³ PhD Student in Medical Mycology, Antimicrobial Resistance Research Center, Student Research Committee, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

⁴ Assistant Professor, Department of Social Medicine, Antimicrobial Resistance Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran

(Received July 22, 2018 ; Accepted November 2, 2019)

Abstract

Background and purpose: Surgical site infection is one of the most important complications of cardiac surgery, and in 50% of cases, is caused by *Staphylococcus* species. This study evaluated the effectiveness of intranasal administration of mupirocin in reducing nasal bacterial colonization, mediastinal, sternal, pulmonary, and skin infections after open-heart surgery.

Materials and methods: This descriptive study investigated the records of patients who developed post-operative infection following open-heart surgery in Sari Fatemeh Zahra Hospital during 2011-2015. Treatments were done in two different periods: first period from 2011 to September 2013 and the second period from October 2013 to March 2015. In second course, intra-nasal administration of mupirocin was done to all patients, as a routine hospital care. Then, the incidence of post-operative infection, type, and site of infection were compared.

Results: Frequency of infection was 78.26% in the group that had received mupirocin and 46.29% in the group that had not received mupirocin. The rate of surgical site infection in the group that had received mupirocin was 21.74% and in the group without mupirocin it was 53.71% (P= 0.000). We observed significant reductions in the incidence of superficial infection of the incision (1.85% in the group that was given mupirocin vs. 10.9% in the group without mupirocin, P= 0.009), foot superficial infections (23.1% in the group that had received mupirocin vs. 27.7% in the group without mupirocin, P= 0.037), and deep soft tissue infection of foot (10.3% in the group that had received mupirocin and 18.18% in the group that had not received mupirocin).

Conclusion: Intra-nasal administration of mupirocin could prevent cutaneous infections after cardiac surgery and also reduce hospital length of stay.

Keywords: *Staphylococcus aureus*, mupirocin, open-heart surgery, nosocomial infection

Keywords: *Staphylococcus aureus*, mupirocin, open-heart surgery, nosocomial infection

J Mazandaran Univ Med Sci 2020; 29 (180): 46-56 (Persian).

* **Corresponding Author:** Alireza Davoudi - Antimicrobial Resistance Research Center, Mazandaran University of Medical Sciences, Sari, Iran (E-mail: eiy_iran@yahoo.com)

تاثیر موپروسین داخل بینی در پیشگیری از عفونت بعد از عمل جراحی قلب باز

شهریار عالیان^۱
تکنم السادات والد ساروی^۲
فاطمه آهنگرکانی^۳
علیرضا داودی^۱
نرگس نجفی^۱
محسن اعرابی^۴

چکیده

سابقه و هدف: عفونت محل جراحی یکی از عوارض مهم جراحی قلب محسوب می‌شوند که در ۵۰ درصد موارد، عامل آن گونه‌های استافیلوکوکوس است. در این مطالعه اثربخشی موپروسین داخل بینی در کاهش کلونیزاسیون باکتریایی بینی و در نتیجه کاهش عفونت‌های مدیاستین، استرنوم، عفونت‌های ریوی و پوستی بعد از جراحی قلب باز بررسی شد.

مواد و روش‌ها: این مطالعه توصیفی با مرور پرونده‌های بیمارانی که طی سال‌های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ در بیمارستان فاطمه زهرا(س) ساری تحت عمل جراحی قلب باز قرار گرفته بودند و دچار عفونت پس از عمل شده بودند، انجام شد. بیماران به دو دوره زمانی تقسیم شدند (دوره اول، از سال ۱۳۹۰ تا شهریور ۱۳۹۲ و دوره دوم، از مهر ۱۳۹۲ تا پایان اسفند ۱۳۹۵). در دوره دوم برای تمامی بیماران موپروسین داخل بینی به‌عنوان روتین بیمارستان تجویز شد. سپس بروز عفونت بعد از عمل، نوع و محل عفونت با هم مقایسه شدند.

یافته‌ها: درصد عفونت‌های بیمارستانی از کل عفونت‌ها در "گروه دریافت کننده موپروسین" ۷۸/۲۶ درصد و در "گروه بدون دریافت موپروسین" ۴۶/۲۹ درصد بود ($P=0/000$). درصد عفونت محل جراحی در "گروه دریافت کننده موپروسین" ۲۱/۷۴ درصد و در "گروه بدون دریافت موپروسین" ۵۳/۷۱ درصد بود ($P=0/000$). ما شاهد یک کاهش معنی‌دار در بروز عفونت سطحی محل برش (۱/۸۵ درصد در گروه موپروسین در مقابل ۱۰/۹۰ درصد در "گروه بدون دریافت موپروسین"، $P=0/009$)، عفونت سطحی پا (۱/۲۳ درصد در گروه موپروسین در مقابل ۷/۲۷ درصد در گروه بدون دریافت دارو، $P=0/037$) و عفونت عمقی بافت نرم پا (۳/۱۰ درصد در گروه موپروسین و ۱۸/۱۸ درصد در گروه بدون دریافت دارو) بودیم. **استنتاج:** استفاده از موپروسین داخل بینی می‌تواند نقش پیشگیری کننده از عفونت‌های جلدی پس از عمل جراحی قلب داشته باشد و در نتیجه منجر به کاهش مدت اقامت بیمارستانی شود.

واژه های کلیدی: استافیلوکوکوس اورئوس، موپروسین، جراحی قلب باز، عفونت‌های بیمارستانی

مقدمه

و اقدامات تشخیصی و درمانی یکی از معضلات پزشکی به شمار می‌روند (۷-۱). در بین انواع عفونت‌های بیمارستانی، عفونت دستگاه ادراری (۴۲ درصد) عفونت

امروزه عفونت‌های بیمارستانی به دلایل افزایش مرگ‌ومیر، افزایش طول مدت بستری بیماران در بیمارستان و افزایش هزینه‌های ناشی از طولانی شدن اقامت بیماران

E-mail: eiy_iran@yahoo.com

مؤلف مسئول: علیرضا داودی - ساری: دانشگاه علوم پزشکی مازندران، مرکز تحقیقات مقاومت های میکروبی

۱. دانشیار، مرکز تحقیقات مقاومت های میکروبی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
 ۲. دستیار عفونی، مرکز تحقیقات مقاومت های میکروبی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
 ۳. دانشجوی دکتری قارج شناسی پزشکی، مرکز تحقیقات مقاومت های میکروبی، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
 ۴. استادیار، گروه پزشکی اجتماعی، دانشگاه علوم پزشکی مازندران، ساری، ایران
- © تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۴/۳۱ تاریخ ارجاع جهت اصلاحات: ۱۳۹۷/۵/۱ تاریخ تصویب: ۱۳۹۸/۸/۱۱

دستگاه تنفسی تحتانی یا پنومونی (۲۰-۱۵ درصد)، عفونت ناشی از زخم جراحی (۲۴ درصد) و عفونت دستگاه گردش خون (۱۰-۵ درصد)، از اهمیت خاصی برخوردارند. عفونت ادراری، شایع‌ترین و پنومونی کشنده‌ترین عفونت‌های بیمارستانی محسوب می‌شوند (۱۴-۱). شایع‌ترین عارضه جراحی قلب، عفونت است. سالانه بیش از ۶۰۰ هزار بیمار در جهان تحت عمل جراحی قلب قرار می‌گیرند که از این گروه حدود ۴۷ درصد دچار مرگ و میر ناشی از عفونت می‌شوند (۱). فاکتورهای متعددی شامل سن، جنس مونث، نژاد، چاقی، دیابت، استفاده از گرافت و تهویه مکانیکی طولانی مدت به عنوان عوامل موثر در ایجاد و شدت عفونت زخم پس از جراحی قلب باز ذکر شده است (۸). شیوع عوارض عفونی پس از جراحی قلب باز در مطالعات مختلف از ۵ تا ۲۱ درصد ذکر شده است. در بررسی مروری انجام شده توسط Ledur و همکاران، به دنبال جراحی قلب باز ۱۹/۱ درصد عفونت گزارش شد که ۶۲ درصد آن عفونت تنفسی و ۹/۵ درصد آن عفونت ادراری و ۲۸/۵ درصد آن عفونت عمقی و سطحی در محل زخم بودند (۱۵). عفونت‌های محل جراحی در جراحی قلب می‌توانند به فرم سطحی و در برگیرنده پوست و نسج زیرجلدی و یا عمقی و در برگیرنده استرنوم یا حتی به شکل مدیاستینیت باشند (۱۰). عفونت محل جراحی قلب باز و ناحیه مدیاستین در ۴ تا ۴ درصد جراحی‌های قلب باز روی می‌دهد که در ۵۰ درصد موارد، عامل آن استافیلوکوکوس اورئوس و یا استافیلوکوکوس کوآگولاز منفی است (۹، ۱۰). اکثر عفونت‌های استافیلوکوکوس اورئوس به علت سویه‌های باکتریایی هستند که بخشی از فلور درونی اشخاص می‌باشند و به علت عفونت‌های اکتسابی خارجی اتفاق نمی‌افتند. افراد با کلونیزاسیون استافیلوکوکوس اورئوس در بینی (حاملین) در معرض خطر بالاتری برای عفونت‌های بعدی استافیلوکوکوس اورئوس پس از عمل جراحی هستند (۲۳-۱۴).

استافیلوکوکوس اورئوس حمل شده بر روی پوست و بینی می‌تواند بوسیله‌ی کاربرد درون بینی

موپروسین ریشه کن شود و این یک انتظار معقول و منطقی است که کاهش حمل استافیلوکوکوس اورئوس پیش از عمل جراحی ممکن است بروز عفونت‌های محل جراحی ناشی از استافیلوکوکوس اورئوس را کاهش دهد. موپروسین (سئودومونیک اسید A) یک آنتی‌بیوتیک موضعی با یک عملکرد منحصر به فرد است که به‌طور رقابتی به ایزولئوسیل tRNA سنتتاز (IRS) باکتریایی متصل می‌شود و سنتز پروتئین باکتریایی را مهار می‌کند. این آنتی‌بیوتیک دارای سطح بالایی از فعالیت در برابر استافیلوکوک‌ها و استرپتوکوک‌ها می‌باشد و در درمان عفونت‌های پوستی سطحی و در کنترل گسترش استافیلوکوکوس اورئوس مقاوم به متی‌سیلین (MRSA) استفاده می‌شود (۱۷). استفاده داخل بینی موپروسین برای ۵ روز نشان داده است که در از بین بردن و ریشه کن کردن MRSA و استافیلوکوکوس اورئوس حساس به متی‌سیلین (MSSA) در افراد سالم موثر می‌باشد. اگرچه کلونیزاسیون مجدد در ۶۷ درصد از افراد ۶ ماه بعد مشاهده شده است (۲۴). کاربرد موپروسین داخل بینی کوتاه مدت ممکن است میزان عفونت پس از عمل و عفونت‌های مربوط به کاتتر دیالیز صفاقی سرپایی مداوم و کاتتر دیالیز عروقی در بیماران دیالیزی را کاهش دهد (۲۶-۲۴). بنابراین با توجه به این موضوع که به‌کارگیری موپروسین برای پره‌های قدامی بینی معمولاً میزان ناقل بودن به استافیلوکوکوس اورئوس از جمله مقاوم به متی‌سیلین را ظرف ۴۸ ساعت کاهش می‌دهد، در برخی مطالعات موپروسین داخل بینی به عنوان یک روش پیشگیرانه ایمن، مقرون به صرفه و اثربخش در کاهش کلی عفونت زخم استرنال بعد از جراحی قلب باز مطرح شده است (۲۷-۲۴)، البته در مطالعات دیگر موارد متناقض در این مورد وجود دارد. در یک مطالعه تصادفی شده پلاسبو کنترل مشاهده شد که استفاده از موپروسین داخل بینی در شروع جراحی و ادامه آن تا ۵ روز بعد موجب کاهش عفونت استافی در بیماران شد که از قبل ناقل داخل بینی استاف بودند،

اما در بیمارانی که به‌طور مشخص ناقل استاف نبودند تأثیری نداشت (۲۸). در مطالعه حاضر اثربخشی موپروسین داخل بینی در کاهش کلونیزاسیون باکتریایی بینی و در نتیجه کاهش عفونت‌های مدیاستین، استرنوم، عفونت‌های ریوی و پوستی بعد از جراحی قلب باز بررسی شد، تا راهنمایی برای استفاده یا عدم استفاده از این داروی موضعی در بیماران کاندید جراحی باز قلب باشد.

مواد و روش‌ها

بررسی حاضر یک مطالعه توصیفی است که با مرور پرونده‌های بیماران در ۲ مقطع زمانی در گذشته انجام شد. تمامی اطلاعات بیماران به‌صورت محرمانه بوده و هم‌چنین در تمامی مراحل اجرای این طرح به کلیه مفاد عهدنامه‌ی هلسینکی و آیین‌نامه‌ی کمیته اخلاق دانشگاه علوم پزشکی مازندران با کد IR.MAZUMS.REC.1396.2504 پایبند بود.

جمعیت مورد بررسی در این مطالعه را بیمارانی تشکیل دادند که به دلایل مختلف از قبیل جراحی عروق کرونر یا تعویض دریچه قلب، در طی سال‌های ۱۳۹۰ تا ۳۹۵ در بیمارستان فوق تخصصی قلب فاطمه الزهرا (س) ساری تحت عمل جراحی قلب باز قرار گرفته بودند و دچار عفونت پس از عمل شده بودند. بیماران براساس استفاده از پماد موضعی موپروسین به عنوان یک آنتی‌بیوتیک پروفیلاکسی در دو گروه طبقه‌بندی شدند. با توجه به این که از مهر سال ۱۳۹۲ استفاده از موپروسین برای بیماران اعمال شده بود، بیماران در دو دوره زمانی مقایسه شدند. تأیید و تشخیص عفونت‌های سطح و عمقی در محل زخم و عفونت تنفسی و ادراری و سیتی سمی طبق کتاب راهنمای کشوری نظام مراقبت عفونت‌های بیمارستانی انجام شد (۲۹). با توجه به این که مدیاستینیت جزء عفونت‌های معمول و تعریف شده بیمارستانی نیست و تعریف آن در راهنمای کشوری ذکر نشده، تشخیص آن برطبق مقاله مروری پیرامون مدیاستینیت پس از جراحی قلب باز گذاشته شد (۳۰).

گروه اول شامل بیمارانی بود که طی سال‌های ۱۳۹۰ تا پایان شهریور ۱۳۹۲ تحت عمل جراحی قلب باز قرار گرفته و دچار عفونت پس از عمل شده بودند و گروه دوم را بیمارانی تشکیل دادند که از مهر ۱۳۹۲ تا پایان ۱۳۹۵ تحت عمل جراحی قلب باز قرار گرفته بودند و دچار عفونت پس از عمل شده بودند. در گروه دوم برای تمامی بیماران موپروسین موضعی به‌صورت داخل بینی به‌عنوان روتین بیمارستان تجویز می شده است.

روش آمادگی قبل از عمل

تمام بیماران به‌طور روتین روز قبل از عمل جراحی دوش می‌گرفتند و بدن خود را با محلول بتادین شستشو می‌دادند. تراشیدن موهای محل عمل در صبح روز عمل جراحی انجام می‌شد. آنتی‌بیوتیک سفازولین از راه تزریق آهسته یا انفوزیون وریدی بصورت ۱ گرم از دارو ۰/۵ تا ۱ ساعت قبل از شروع عمل، ۰/۵ تا ۱ گرم در حین عمل و ۰/۵ تا ۱ گرم هر ۸ ساعت پس از جراحی تا ۲۴ ساعت مصرف می‌شد. از مهر سال ۱۳۹۲ به‌طور روتین شب قبل از جراحی پماد موپروسین موضعی با اپلیکاتور در قسمت قدام بینی استعمال شد. حدود نیم ساعت قبل از عمل نیز آنتی‌بیوتیک سفازولین به‌صورت تزریق آهسته یا انفوزیون وریدی به میزان ۱ گرم از دارو ۰/۵ تا ۱ ساعت قبل از شروع عمل، ۰/۵ تا ۱ گرم در حین عمل و ۰/۵ تا ۱ گرم هر ۸ ساعت پس از جراحی تا ۲۴ ساعت مصرف می‌شد.

ارزیابی ابتلا به عفونت بعد از عمل

در بخش جراحی قلب بیمارستان فوق تخصصی قلب فاطمه الزهرا (س)، معمولاً به‌صورت روتین بعد از انجام عمل جراحی قلب باز، بیمار تا یک ماه توسط پزشک مورد بررسی قرار می‌گیرد و از نظر ایجاد عفونت بعد از عمل قلب باز بررسی می‌شود. این ارزیابی در درمانگاه و یا در مطب پزشک انجام شده و در صورت بروز عفونت، بیماران به واحد کنترل عفونت ارجاع می‌شوند.

استخراج داده ها از پرونده بیماران

اطلاعات دموگرافیک و بالینی سن، جنسیت، قد، وزن، شاخص توده بدنی، تاریخ انجام عمل، استفاده از آنتی بیوتیک پروفیلاکتیک، استفاده از موپرووسین، ابتلا به بیماری های زمینه ای همچون فشارخون و دیابت، ریسک فاکتورها، بروز عفونت بعد از عمل و نوع و محل عفونت از پرونده بیمار استخراج و در برگه داده ها ثبت شد.

تجزیه و تحلیل آماری

تجزیه و تحلیل داده ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ انجام و سطح معنی داری کم تر از ۰/۰۵ در نظر گرفته شد. از آزمون های Independent T Test و Chi-Square برای مقایسه دو گروه مطالعه از نظر میانگین یا درصد فراوانی متغیرهای سن، شاخص توده بدنی، جنسیت و بروز عفونت استفاده شد.

یافته ها

در طی سال های مورد مطالعه، در مجموع ۸۷۶۶ بیمار تحت عمل جراحی قلب باز قرار گرفتند و ۲۱۵ نفر از این بیماران دچار عفونت شدند. بروز عفونت پس از عمل در دوره های زمانی اول (بدون مصرف موپرووسین) و دوم (با مصرف موپرووسین) به ترتیب ۱/۴۳ درصد (۵۴) بیمار دچار عفونت از میان ۳۷۸۴ بیمار تحت عمل جراحی) و ۳/۲۳ درصد (۱۶۱) بیمار دچار عفونت از میان ۴۹۸۷ بیمار تحت عمل جراحی) بود. در گروه اول ۲۵ بیمار (۴۶/۳ درصد) مرد و ۲۹ بیمار (۵۳/۷ درصد) زن و در گروه دوم ۸۵ بیمار (۵۲/۸ درصد) مرد و ۷۶ بیمار (۴۷/۲ درصد) زن بودند. بر اساس نتایج آزمون مجذور کای، توزیع نسبت های جنسیتی در دو گروه مشابه بود ($P=0/408$). همچنین دو گروه وضعیت مشابهی از نظر میانگین سنی بر حسب سال (گروه اول: $64/64 \pm 11/3$ و گروه دوم $61/85 \pm 10/6$ ، $P=0/113$) و شاخص توده بدنی (گروه اول: $26/87 \pm 5/4$ و گروه دوم $27/79 \pm 4/1$ ،

$P=0/087$) داشتند. در بین بیماران گروه اول ۴۷ بیمار و گروه دوم ۱۴۰ بیمار دارای سابقه ای از ابتلا به بیماری ها و شرایط مستعد کننده ابتلا به عفونت پس از عمل بودند. توصیف و مقایسه فراوانی ابتلا به هر یک از این موارد در جدول شماره ۱ ارائه شده است. هیچ اختلافی بین دو گروه دریافت کننده و بدون دریافت موپرووسین یافت نشد.

شیوع عفونت های پس از عمل

توصیف و مقایسه فراوانی عفونت های محل زخم و عفونت های بیمارستانی بین دو گروه مطالعه در جداول شماره ۲ و ۳ ارائه شده است. استفاده از موپرووسین به طور معنی داری با کاهش فراوانی عفونت های محل زخم اعم از عفونت سطحی محل برش و عفونت سطحی پا و عفونت عمقی بافت نرم یا مرتبط بوده اما با عفونت عمقی بافت نرم سینه ارتباط نداشت.

جدول شماره ۱: توصیف و مقایسه توزیع فراوانی سوابق پزشکی قبلی در بیماران دو گروه دریافت کننده و بدون دریافت موپرووسین

گروه دریافت کننده موپرووسین (تعداد(درصد))	گروه بدون دریافت موپرووسین (تعداد(درصد))	سطح معنی داری
۴۶/۵۸۷۵ (۴۸/۱۴)	۲۶ (۴۸/۱۴)	۰/۸۴۲
۶۴/۵۹۱۰۴ (۶۴/۰۹)	۲۷ (۰/۵)	۰/۰۵۷
۶/۸۳۱۱ (۶/۴)	۴ (۰/۵)	۰/۴۵۱
۰/۶۲۱۱ (۰/۶)	۳ (۵/۵۵)	۰/۸۸۶
۴/۳۴۲ (۴/۳۴)	۱ (۱/۸)	۰/۶۸۳
۱/۱۸ (۱/۱۸)	۲ (۳/۷)	۰/۱۰۲
۳/۳۲۶ (۳/۳۲)	۱ (۱/۸)	۰/۵۰۲

* : Chi-Square

جدول شماره ۲: توصیف و مقایسه فراوانی عفونت های پس از عمل در گروه های دریافت کننده و بدون دریافت موپرووسین

گروه دریافت کننده موپرووسین (n=۱۶۱)	گروه بدون دریافت موپرووسین (n=۵۴)	نوع عفونت
تعداد(درصد)	تعداد(درصد)	
۵۵/۲۷ (۵۵/۲۷)	۱۹ (۳۵/۱۸)	پنومونی
۲۱/۳۳ (۲۱/۳۳)	۴ (۷/۴)	سپسیس
۱/۸۶ (۱/۸۶)	۶ (۱۱/۱۲)	عفونت سطحی محل برش سینه
۹/۹۴ (۹/۹۴)	۸ (۱۴/۸)	عفونت عمقی بافت نرم سینه
۱/۲۴ (۱/۲۴)	۴ (۷/۴)	عفونت سطحی پا
۳/۱۰ (۳/۱۰)	۱۰ (۱۸/۵)	عفونت عمقی بافت نرم پا
۰/۶ (۰/۶)	۱ (۱/۸)	التهو کاردیت
۳/۷۲ (۳/۷۲)	۰	مدیاستینیت
۰	۱ (۱/۸)	عفونت عمقی قفسه و عضله همزمان با پنومونی
۱/۲۴ (۱/۲۴)	۰	عفونت عمقی قفسه و عضله
۰/۶ (۰/۶)	۰	عفونت عمقی بافت نرم سینه همزمان با پنومونی
۰	۱ (۱/۸)	عفونت عمقی بافت نرم پا همزمان با پنومونی
۰/۶ (۰/۶)	۰	سپسیس پالینی و الود کاردیت

* : Chi-Square

جدول شماره ۳: توصیف و مقایسه فراوانی عفونت های بیمارستانی در گروه های دریافت کننده و بدون دریافت موپروسین

نوع عفونت	گروه دریافت کننده موپروسین n=161 (تعداد(درصد))	گروه بدون دریافت موپروسین n=54 (تعداد(درصد))	سطح معنی داری
** عفونت بیمارستانی	126 (78.26 درصد)	25 (46.29 درصد)	0.000
پنومونی ***	90 (55.90 درصد)	21 (38.88 درصد)	0.030
سپسیس ***	36 (22.36 درصد)	4 (7.41 درصد)	0.015
عفونت محل جراحی	37 (22.98 درصد)	31 (57.40 درصد)	0.000
عفونت سطحی محل برش سینه	3 (1.86 درصد)	6 (11.11 درصد)	0.009
عفونت عمقی بافت نرم سینه	17 (10.55 درصد)	8 (14.81 درصد)	0.399
عفونت سطحی پا	2 (1.24 درصد)	4 (7.41 درصد)	0.236
عفونت عمقی بافت نرم پا	5 (3.10 درصد)	11 (20.37 درصد)	0.000
اندوکاردیت	2 (1.24 درصد)	1 (1.85 درصد)	1.000
مدیاستینیت	6 (3.72 درصد)	0	1.000
عفونت عمقی فاسیا و عضله	2 (1.24 درصد)	1 (1.85 درصد)	1.000

* : Chi-Square

** : مجموع موارد پنومونی و سپس برابر با تعداد موارد عفونت بیمارستانی می باشد.

*** : موارد عفونت بیمارستانی

گروه دریافت کننده موپروسین به طور معنی داری بالاتر از گروه بدون دریافت موپروسین بود که مطرح کننده عدم اثربخشی موپروسین در کاهش بروز این عفونت ها بعد از عمل جراحی قلب باز می باشد. Kluytmans و همکاران برای بررسی این فرضیه که حذف حین عمل حمل استافیلوکوکوس اورئوس بینی با استفاده از پماد موپروسین میزان عفونت محل زخم را در بیماران جراحی قلب کاهش می دهد، یک کارآزمایی مداخله ای غیر کور انجام دادند.

گروه کنترل تاریخی بدون موپروسین شامل ۹۲۸ بیمار و گروه مداخله ۸۶۸ بیمار بودند، که از این تعداد ۷۵۲ نفر واقعا درمان شده (گروه مداخله نهایی) و ۱۱۶ بیمار سهواً درمان نشده (گروه کنترل همزمان) را تشکیل دادند. کاهش معنی دار در میزان بروز عفونت محل جراحی بعد از مداخله یافت شد (گروه کنترل تاریخی ۷/۳ درصد و گروه مداخله ۲/۸ درصد، $P < 0.0001$). همچنین میزان بروز عفونت محل جراحی در گروه کنترل همزمان (۷/۸ درصد) به طور معنی داری بالاتر از گروه درمان شده (۲ درصد) بود ($P = 0.023$) (۳۱).

در مطالعه ای که توسط Cimochoowski و همکاران با هدف بررسی اثر پروبیلاکتیک موپروسین در کاهش عفونت های زخم استرنال بعد از جراحی قلب باز در جمعیت عمومی و در زیر گروهی از افراد دیابتی انجام شده بود یک تفاوت معنی دار در میزان بروز عفونت زخم استرنال کلی، بین گروه کنترل به میزان ۲/۷ درصد (۲۷ بیمار از ۹۹۲ بیمار) و گروه مداخله به میزان ۰/۹ درصد (۸ بیمار از ۸۵۴ بیمار) مشاهده شد ($P = 0.005$). در زیر گروه دیابتی نیز این تفاوت معنی دار بود. در این زیر گروه، ۵/۱ درصد (۱۴ مورد از ۲۷۷ بیمار) از بیماران دریافت کننده موپروسین و ۰/۵ درصد (۳ مورد از ۵۸۸ بیمار) از بیماران بدون دریافت این دارو دچار زخم استرنال شدند ($P = 0.03$) (۳۲).

Jabbour و همکاران در سال ۲۰۱۰ مطالعه ای مشابه با طراحی کارآزمایی تصادفی شده با گروه کنترل انجام

بحث

در مطالعه حاضر، موضوع کارایی و اثربخشی موپروسین در پیشگیری از عفونت های استافیلوکوکوس اورئوس پس از عمل جراحی قلب باز به روش مشاهده ای توصیفی و مقایسه بروز این عفونت ها در دو گروه با و بدون دریافت موپروسین قبل از عمل بررسی شد. دو گروه از لحاظ سن، جنسیت، BMI و بیماری ها و شرایط مستعد کننده به عفونت مشابه بودند. دو گروه دریافت کننده (۷۸/۲۶ درصد) و بدون دریافت موپروسین (۴۶/۲۹ درصد) تفاوت معنی داری از نظر درصد عفونت های بیمارستانی از کل عفونت ها نشان دادند ($P < 0.001$). میزان بروز عفونت محل جراحی در دو گروه نیز متفاوت بود ($P < 0.001$)، 53.71 درصد vs 21.74 درصد). ما همچنین شاهد یک کاهش معنی دار در بروز عفونت سطحی محل برش ($P = 0.009$)، 10.90 درصد vs 1.85 درصد)، عفونت سطحی پا ($P = 0.037$)، 7.27 درصد vs 1.23 درصد) و عفونت عمقی بافت نرم پا ($P < 0.001$)، 3.10 vs 1.85 درصد) بودیم، اگرچه کاهش بروز اندوکاردیت، عفونت عمقی بافت نرم سینه، عفونت عمقی فاسیا و عضله نیز مشاهده شد اما این اختلاف از لحاظ آماری معنی دار نبود. از سویی دیگر میزان بروز مدیاستینیت، پنومونی و سپسیس بالینی در

دادند. بیماران دو گروه دریافت کننده موپیروسین داخل بینی (۱۹۰ نفر) و گروه کنترل (۲۰۲ نفر) دارای ویژگی‌های دموگرافیک و ریسک فاکتورهای مشابهی بودند. هیچ موردی از مدیاستینیت و استرنیت در دو گروه مشاهده نشد. در زیرگروه غیر حامل استافیلوکوکوس اورئوس، هیچ تفاوت آماری بین دو گروه مداخله موپیروسین و کنترل از لحاظ فراوانی عفونت‌های پوستی اندام‌های تحتانی (به ترتیب ۱۰ درصد در برابر ۶/۴۳ درصد) و پنومونی (به ترتیب ۳/۷ درصد در برابر ۶/۴۳ درصد) یافت نشد. در زیرگروه بیماران حامل استافیلوکوکوس اورئوس نیز هیچ تفاوت آماری بین دو گروه از نظر فراوانی عفونت‌های پوستی اندام‌های تحتانی و پنومونی وجود نداشت. دیگر یافته این مطالعه نشان داد که در کل بیماران تحت مطالعه و نیز در زیرگروه حامل استافیلوکوک، ضد عفونی کردن بینی موجب کاهش معنادار بروز عفونت زخم استرنال شد. این پژوهشگران نتیجه گرفتند که ضد عفونی کردن بینی با موپیروسین قبل از جراحی قلب باز برای کاهش زخم استرنال اثر بخش بوده اما موجب کاهش بروز عفونت‌های پوستی اندام تحتانی و پنومونی نشد (۲۷).

در مطالعه ما مشابه مطالعه Jabbour و همکاران اگر چه عدم اثربخشی موپیروسین در کاهش بروز پنومونی بعد از عمل مطرح می‌شود اما از سویی دیگر اثربخشی آن در کاهش عفونت‌های پوستی مشاهده شد. همچنین در مطالعه حاضر بروز عفونت زخم استرنال کاهش یافته بود، اما این تفاوت بر خلاف مطالعه Jabbour از لحاظ آماری معنی دار نبود. یک دلیل احتمالی می‌تواند تفاوت در درصد افراد حامل استافیلوکوکوس اورئوس دو مطالعه باشد. توجه به این که خطر ابتلا به عفونت‌های محل جراحی در حامل‌های استافیلوکوکوس اورئوس ۲ تا ۹ برابر بیش تر از غیر حامل‌ها می‌باشد، طبیعی است که موپیروسین میزان بروز عفونت‌های بیمارستانی به علت استافیلوکوکوس اورئوس را در حاملین بیش تر از کل جمعیت کاهش دهد (۳۳). این موضوع به وضوح در مطالعه

Perl و همکاران نشان داده شده است (۲۸). نمونه‌های مطالعه آنان افراد تحت جراحی‌های مختلف از جمله جراحی قلب بودند. در کل نمونه‌ها، ۱۱/۳ درصد (۴۳۸ نفر) از بیماران دچار عفونت‌های بیمارستانی ناشی از استافیلوکوکوس اورئوس (شامل عفونت‌های جریان خون، سیستم تنفسی، کاتر و عفونت محل جراحی) شدند. این یافته به صورت ۱۱/۳ درصد (۲۱۸ نفر) در گروه درمان با موپیروسین داخل بینی و ۱۱/۴ درصد (۲۲۰ نفر) در گروه دارونما بودند. در همه نمونه‌ها کاهش خطر عفونت‌های بیمارستانی ناشی از موپیروسین مشاهده نشد اما آنالیز زیرگروه حاملین استافیلوکوکوس اورئوس، یک کاهش ۵۰ درصد را در خطر عفونت‌های بعد از عمل نشان داد ($P=0/02$). یک نکته جالب اینکه در گروه دارونما نیز نسبت‌های شانس عفونت‌های محل جراحی ناشی از استافیلوکوکوس اورئوس در بیماران حامل ۴/۵ برابر بیش تر از غیر حامل‌ها بود ($P<0/001$) (۲۵).

در همین راستا نتایج مطالعه Shrestha و همکاران نشان داد که عدم کاربرد موپیروسین منجر به افزایش عفونت‌های پس از عمل جراحی قلب در بیماران غیر حامل و جمعیت عمومی نمی‌شود. آن‌ها پیشنهاد دادند که قبل از جراحی قلب، موارد حامل باکتری استافیلوکوکوس اورئوس به وسیله PCR شناسایی شده و استفاده از موپیروسین هدفمند و صرفاً در حاملین باکتری باشد (۳۴). یک نکته قابل توجه، احتمال انتقال سویه‌های استافیلوکوکوس اورئوس از کارکنان بیمارستان و یا سایر بیماران به بیمار تحت جراحی قلب و بروز عفونت‌های پس از عمل علی‌رغم دکلوئیزاسیون بینی با موپیروسین است. Perl و همکاران در مطالعه خود، با کمک بررسی الکتروفورز ژل فیلوپلاس چنین احتمالی را نشان دادند. عدم اثربخشی موپیروسین بر کاهش مدیاستینیت ممکن است متأثر از پاتوژن و میکروبیولوژی آن باشد. نتایج بررسی ۱۲۶ مورد مدیاستینیت بعد از جراحی قلب باز با پیگیری ۹ ماهه متوسط Gårdlund و همکاران نشان داد که بیش تر موارد مدیاستینیت مرتبط با

استفاده از موپروسین داخل بینی می‌تواند نقش پیشگیری کننده از عفونت‌های جلدی پس از عمل‌های جراحی قلب داشته باشد و در نتیجه منجر به کاهش میزان عوارض و مرگ و میر و کاهش مدت اقامت بیمارستانی شود. این مطالعه می‌تواند به‌عنوان زیر بنایی برای پژوهش‌های آتی در این زمینه به صورت آینده‌نگر با شناسایی موارد واقعی ناقلین استاف اورئوس در بینی افراد کاندید جراحی قلب باز مورد استفاده قرار گیرد.

سپاسگزاری

نویسندگان این مقاله نهایت تشکر خود را از معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران جهت تامین منابع مالی این طرح اعلام می‌دارند. این مقاله منتج از پایان‌نامه دستیاری خانم دکتر تکتم السادات والد ساروی با شماره طرح ۲۵۰۴ مصوب معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی مازندران می‌باشد.

References

1. Faraji R, Eftekhari A, Asadi N, Sarban Hassan Abadi MT, Dehghani Firoozabadi A, Sabzi F. Prevalence and antibiotic susceptibility of bacteria producing sternum infection following open heart surgery. *Iran J Infect Dis Tropic Med* 2015; 20(71): 9-15 (Persian).
2. Rezai MS, Rafiei A, Ahangarkani F, Bagheri-Nesami M, Nikkhah A, Shafahi K, et al. Emergence of extensively drug resistant acinetobacter baumannii-encoding integrons and extended-spectrum beta-lactamase genes isolated from ventilator-associated pneumonia patients. *Jundishapur J Microbiol* 2017; 10(7): e 14377.
3. Rezai MS, Bagheri-Nesami M, Hajalibeig A, Ahangarkani F, Multidrug and cross-resistance pattern of ESBL-producing enterobacteriaceae

چاقی، بیماری انسداد ریوی مزمن و باز شدن زخم استرنال ناشی از استافیلوکوکوس‌های کوآگولاز منفی می‌باشد و اغلب موارد مدیاستینیت به دنبال آلودگی‌های حین عمل ناشی از استافیلوکوکوس اورئوس و بیش‌تر موارد مدیاستینیت به دنبال گسترش عفونت در سایر محل‌ها ناشی از باکتری‌های میله‌ای شکل گرم منفی است (۳۵،۲۸). بنابراین کاهش نیافتن موارد مدیاستینیت در گروه دریافت کننده موپروسین در این مطالعه احتمال دارد به دلیل سویه گرم منفی باکتری مولد آن باشد.

در این مطالعه نمونه‌گیری از بینی بیماران قبل از جراحی انجام نشد و بنابراین امکان شناسایی بیماران حامل استاف در بینی از بیماران غیر حامل فراهم نبود. اگرچه پروفیلاکسی استافیلوکوکوس اورئوس با استفاده از موپروسین داخل بینی میزان بروز کلی عفونت‌های بیمارستانی استافیلوکوکی بعد از عمل جراحی قلب را کاهش نداد اما بروز عفونت‌های پوستی و عفونت‌های عمقی اندام‌های تحتانی به‌طور معنی‌داری کاهش یافت. بنابراین

agents of nosocomial infections in intensive care units. *J Mazandaran Univ Med Sci* 2017; 26(144): 39-49 (Persian).

4. Bagheri-Nesami M, Rezai MS, Ahangarkani F, Rafiei A, Nikkhah A, Eslami G, et al. Multidrug and co-resistance patterns of non-fermenting Gram-negative bacilli involved in ventilator-associated pneumonia carrying class 1 integron in the North of Iran. *GERMS* 2017; 7(3): 123-131.
5. Bagheri-Nesami M, Rafiei A, Eslami G, Ahangarkani F, Rezai MS, Nikkhah A, et al. Assessment of extended-spectrum β -lactamases and integrons among Enterobacteriaceae in device-associated infections: Multicenter study in north of Iran. *Antimicrob Resist Infect Control* 2016; 5(52).

6. Molana Z, Fer dosi Shahandashti E, Gharavi S, Shafii M, Norkhomami S, Ahangarkani F, et al. Molecular investigation of class I integron in klebsiella pneumoniae isolated from intensive care unit (Shahid Beheshti Hospital of Babol; 2010). *J Babol Univ Med Sci* 2011; 13(6): 7-13 (Persian).
7. Behzadnia S, Davoudi A, Rezai MS, Ahangarkani F. Nosocomial infections in pediatric population and antibiotic resistance of the causative organisms in North of Iran. *Iran Red Crescent Med J* 2014; 16(2): e14562 (Persian).
8. Fowler VG, O'Brien SM, Muhlbaier LH, Corey GR, Ferguson TB, Peterson ED. Clinical Predictors of Major Infections After Cardiac Surgery. *Circulation* 2005; 112(suppl 9): 358-365.
9. Davoudi Badabi A, Khorashadizadeh H, Aarabi M, Alian S, Ghafari R, Habibi V, et al. Risk Factors for Infection following Coronary Artery Bypass. *J Mazandaran Univ Med Sci* 2015; 25(131): 79-86 (Persian).
10. Davoudi A, Najafi N, Alian S, Tayebi A, Ahangarkani F, Rouhi S, et al. Resistance Pattern of Antibiotics in Patient Underwent Open Heart Surgery With Nosocomial Infection in North of Iran. *Glob J Health Sci* 2015; 8(2): 288-297.
11. Alian S, Davoudi A, Najafi N, Ghasemian R, Ahangarkani F, Hamdi Z. Clinical and laboratory manifestation and outcome of icterohemorrhagic leptospirosis patients in Northern Iran. *Med J Islam Repub Iran* 2015; 29(1): 308.
12. Najafi N, Davoudi AR, Mahmoodi FB, Tayebi A, Alian S, Ghassemian R, et al. Epidemiological, clinical and laboratory features of patients hospitalized with 2009 pandemic influenza in north of Iran. *Caspian J Int Med* 2012; 3(1): 377.
13. Badabi AD, Khorashadizadeh H, Aarabi M, Alian S, Ghafari R, Habibi V, et al. Risk factors for infection following coronary artery bypass. *J Mazandaran Univ Med Sci* 2015; 25(131): 79-86 (Persian).
14. Davoudi AR, Najafi N, Shirazi MH, Ahangarkani F. Frequency of bacterial agents isolated from patients with nosocomial infection in teaching hospitals of Mazandaran University of medical sciences in 2012. *Caspian J Intern Med* 2014; 5(4): 227-231.
15. Ledur P, Almeida L, Pellanda LC, Schaan BD. Predictors of infection in post-coronary artery bypass graft surgery. *Brazilian Journal of Cardiovascular Surgery* 2011; 26(2): 190-196.
16. Jindal SK, Shankar P, Raof S, Gupta D. *Textbook of Pulmonary and Critical Care Medicine*. New Delhi: Jaypee Brothers, Medical Publishers; 2011.
17. Shrestha NK, Banbury MK, Weber M, Cwynar RE, Lober C, Procop GW, et al. Safety of targeted perioperative mupirocin treatment for preventing infections after cardiac surgery. *Ann Thorac Surg* 2006; 81(6): 2183-2188.
18. Rezai S, Ghadikolaii FP, Ahanjan M, Valadan R, Ahangarkani F, Rezai MS, et al. Prevalence of nasal carriage methicillin-resistant *Staphylococcus aureus* with *mecA* gene among healthy primary school boys in North of Iran; A cross-sectional study. *Int J Pediatr* 2017; 5(12): 6515-6525.
19. Rezai MS, Pourmousa R, Dadashzadeh R, Ahangarkani F. Multidrug resistance pattern of bacterial agents isolated from patient with chronic sinusitis. *Caspian J Intern Med* 2016; 7(2): 114-119.

20. Salehifar E, Nasehi M, Eslami G, Sahraei S, Navaei R. Determination of antibiotics consumption in buali-sina pediatric hospital, sari 2010-2011. *Iran J Pharm Res* 2014; 13(3): 995-1001.
21. Pourmousa R, Dadashzadeh R, Ahangarkani F, Rezai MS. Frequency of Bacterial Agents Isolated From Patients With Chronic Sinusitis in Northern Iran. *Glob J Health Sci* 2015; 8(5): 239-246.
22. Ghasemian R, Najafi N, Makhloogh A, Khademloo M. Frequency of nasal carriage of staphylococcus aureus and its antimicrobial resistance pattern in patients on hemodialysis. *Iran J Kidney Dis* 2010; 4(3): 218-222.
23. Rezai S, Valadan R, Ahangarkani F, Rezai MS. The Spa Typing and Characterization of Nasal Carriage Methicillin-Resistant Staphylococcus aureus Isolates From Healthy Children. *J Pediatr Rev* 2020; 8(1): 59-64.
24. Fernandez C, Gaspar C, Torrellas A, Vindel A, Saez-Nieto JA, Cruzet F, et al. A double-blind, randomized, placebo-controlled clinical trial to evaluate the safety and efficacy of mupirocin calcium ointment for eliminating nasal carriage of Staphylococcus aureus among hospital personnel. *J Antimicrob Chemother* 1995; 35(3): 399-408.
25. Redhead RJ, Lamb YJ, Rowsell RB. The efficacy of calcium mupirocin in the eradication of nasal Staphylococcus aureus carriage. *Br J Clin Pract* 1991; 45(4): 252-254.
26. Sesso R, Barbosa D, Leme IL, Sader H, Canziani ME, Manfredi S, et al. Staphylococcus aureus prophylaxis in hemodialysis patients using central venous catheter: effect of mupirocin ointment. *J Am Soc Nephrol* 1998; 9(6): 1085-1092.
27. Jabbour H, Madi-Jebara S, Jabbour K, Yazigi A, Haddad F, Hayek G, et al. Does nasal decontamination reduce the incidence of infections after cardiac surgery? *J Med Liban* 2010; 58(2): 65-70.
28. Perl TM, Cullen JJ, Wenzel RP, et al. Intranasal mupirocin to prevent postoperative Staphylococcus aureus infections. *N Engl J Med* 2002; 346(24): 1871-1877.
29. Masoumi A. directory of nosocomial infections surveillance system. 2nd ed. Tehran: The center of management of contagious diseases: Ministry of Health and Medical Education of Islamic Republic of Iran; 2007.
30. Kunal S, Vishal K, Deepak KS. Mediastinitis in cardiac surgery: A review of the literature. *Int J Med Biomed Res* 2012; 1(2): 97-103.
31. Kluytmans JA, Mouton JW, VandenBergh MF, Manders MJ, Maat AP, Wagenvoort JH, et al. Reduction of surgical-site infections in cardiothoracic surgery by elimination of nasal carriage of Staphylococcus aureus. *Infect Control Hosp Epidemiol* 1996; 17(12): 780-785.
32. Cimochoowski GE, Harostock MD, Brown R, Bernardi M, Alonzo N, Coyle K. Intranasal mupirocin reduces sternal wound infection after open heart surgery in diabetics and nondiabetics. *Ann Thorac Surg* 2001; 71(5): 1572-1579.
33. Gernaat-van der Sluis AJ, Hoogenboom-Verdegaal AM, Edixhoven PJ, van Rooijen NHS. Prophylactic mupirocin could reduce orthopedic wound infections: 1,044 patients treated with mupirocin compared with 1,260 historical controls. *Acta Orthop Scand* 1998; 69(4): 412-414.
34. Shrestha NK, Shermock KM, Gordon SM, Tuohy MJ, Wilson DA, Cwynar RE, et al. Predictive value and cost-effectiveness analysis of a rapid polymerase chain reaction for preoperative detection of nasal carriage of

Staphylococcus aureus. Infect Control Hosp
Epidemiol 2003; 24(5): 327-333.
35. Gårdlund B, Bitkover C, Vaage J.

Postoperative mediastinitis in cardiac surgery
microbiology and pathogenesis. Eur J
Cardiothorac Surg 2002; 21(5): 825-830.